

HABER BÜLTENİ

Kırım Tatar Sürgün Kurbanlarının Anısına Kırım'da Yapılan Programlar Hakkında 20 Mayıs 2020

Kısa Bilgi

1941, 1942 ve 1944 yıllarında SSCB yönetiminin kararıyla “Nazilere yardım etmeleri dolayısıyla” Almanlar, Kırım Tatarları, Ermeniler, Bulgarlar, Yunanlar, İtalyanlar, Macarlar ve Rumenler Kırım'dan sürgün edildiler. 15 Kasım 1989'da SSCB Yüksek Sovyeti (parlamento), Kırım Tatarları ile diğer halkların sürgününü kınadı, “yasa dışı ve cinai” olarak kabul etti. 1990 yılından itibaren Kırım Tatarlarının yarımadaya toplu dönüşü başladı.

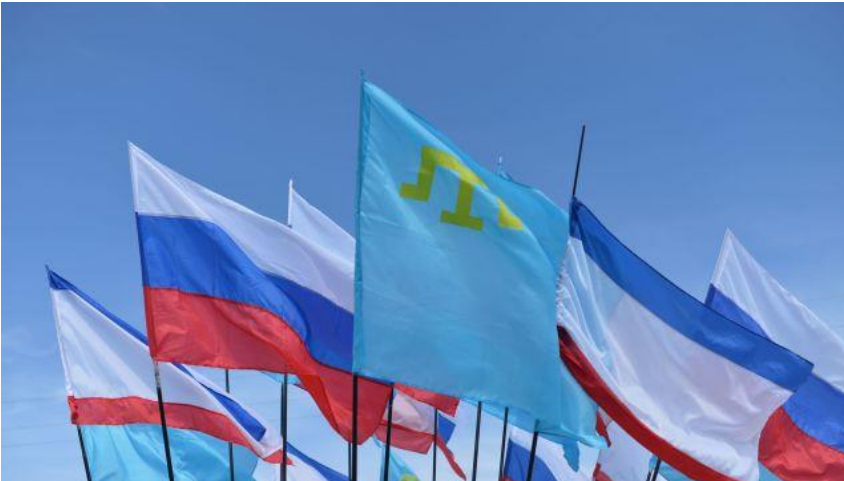
16 Mart 2014'te yapılan referandumun neticesinde gerçekleştirilen Kırım'ın Rusya'ya katılımından sonra sürgün edilen halkların itibarlarını iade etme süreci başladı. 21 Nisan 2014'te Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin, “Ermeni, Bulgar, Yunan, İtalyan, Kırım Tatar ve Alman Halklarının İtibarlarının İadesi Edilmesini ve Bu Süreçte Devlet Desteğinin Gösterilmesini” öngören 268 No'lu kararnameyi imzaladı. 11 Ağustos 2014'te Rusya Federasyonu Hükümeti'nin kararıyla “Kırım Cumhuriyeti ile Sivastopol Şehrinin Sosyo-Ekonomik Geliştirilmesi” adlı federal program kabul edildi. 2022'ye kadar uygulanması planlanan program, Kırım Tatar ve Kırım'ın sürgün edilen diğer halklarının sosyo-ekonomik, millî-kültürel ve manevî gelişimini ve cumhuriyette milliyetler arasında münasebetlerin uyumlaştırılmasını öngören bir takım önlemleri içermektedir.

18 Mayıs, Kırım Cumhuriyeti'nde (Rusya Federasyonu) sürgün kurbanlarını anma günüdür. Bu tarih, 1993'te Kırım Yüksek Sovyeti'nin kararıyla belirlendi. 3 Mart 2015'te ise Kırım Cumhuriyeti kararıyla Kırım'ın çok uluslu halkının kaderinin ayrılmazlığı ve anı günü olarak kabul edildi.

18 Mayıs 2020'de Kırım'da Anma Günü Dolayısıyla Gerçekleştirilen Programlar

18 Mayıs 2020'de sürgünün 76. yıl dönümü dolayısıyla anı programları düzenlendi. Tüm dünyayı saran Kovid-19 salgını dolayısıyla her yıl düzenlenen programların büyük bir kısmı, bu sene büyük katılım olmadan ve sıhhiye-epidemioloji tedbirler alınarak gerçekleşti.

Program sabah erken saatlerinde Fevzi Yakubov adındaki Kırım Mühendislik-Pedagoji Üniversitesi'nin duvarlarının yanındaki “Canlanma” Anıtı'na çiçek koymakla başladı. Buradaki törene Kırım Cumhuriyeti Başkanı Sergey Aksönov ve diğer resmî yetkililer katıldı.

Fotoğraf: Rusya Haber Ajansı, Kırım Haberleri

18 Mayıs'ta ayrıca Simferopol'deki Demiryolu İstasyonu yanındaki Lenin Bulvarı'ndaki anı taşının önüne ve Kırım Federal Üniversitesi Botanik Bahçesi'nin yanındaki anıtın önüne de çiçekler bırakıldı. Feodosya'daki anıtın önünde gerçekleştirilen tören sırasında şehrin ve Kirov ilçesinin baş imamı Adji Köroğlu Nariman, kurbanların anısına dua etti, törende

hazır bulunanlar bir dakikalık saygı duruşunda bulundular. Resmî yetkililerin katılımıyla sürgün kurbanlarını anma programları ayrıca Bahçisaray, Sivastopol, Canköy, Kerç, Kirov, Krasnogvardeysk, Oktyabrskiy, Saki, Sovetskiy ve cumhuriyetin diğer yerleşim yerlerinde gerçekleşti.

Saat 12.00'de Simferopol'ün Merkezî Kebir Camii'nde Kırım Müftülüğü temsilcileri, kurbanları anma duası yaptı. Millet TV ve Vatan Sevdası radyo kanalı, camiden canlı yayın yaptılar.

Fotoğraf: Kırım ve Sivastopol Müftülüğü'nde kurbanların anısına yapılan dua

Televizyondan canlı yapılan dua yayını Facebook ve Instagram gibi sosyal medya kullanıcıları da dinleme şansına sahip oldular.

Vatandaşların sağlık güvenliği sebebi dolayısıyla bu sene Bahçisaray ilçesinde Siren (eski adı Süren) Demiryolu İstasyonu'nun yanında inşa edilmekte olan anıtın önünde anma töreni ve diğer programlar yapılamadı. Bilindiği gibi Kırım Tatarlarının zorla sürgünü bu istasyondan 18 Mayıs 1944'te başlamıştı. Kırım'daki sürgün kurbanlarının anısına yapılan en büyük anıtın inşa çalışmaları 2016'da başladı ve 2021'de tamamlanması planlanmaktadır. Şubat 2020'de

Moskova'da anıt kompleksi için gönderilecek "Son Aile" heykel kompozisyonunun tanıtımı yapılmıştı. Bu anıtta bağ çubuğu ile sarılan köy evinin kapısından çıkan ve terk ettikleri eve üzüntüyle bakan insanlar resmedilmiştir. Kompozisyon iki çocuklu anneler, torba taşıyan yaşlı adam, yaşlı insanlarla çocuklar, yani sürgün edilen insanlar vagonlar fonunda kabartma usulüyle yapılmıştır. Bu anıt, bronzdan Rusya Federasyonu Halk Sanatçısı Salavat Şerbakov tarafından yapılacaktır. Yüksekliği 2.5 metre, uzunluğu ise 10 metre olacaktır.

Fotoğraf: Kriminform

Sosyal medyada da anı programları düzenlendi. Simferopol'de

milliyetler arası münasebetleri uyumlu hâle getirmek amacıyla “Halklar Dostluğu Evi”, 18 Mayıs’ta “Halkların Hafızası. Bu tekrarlanmamalı!” adlı online bir program başlattı. Bu programa herkes katılabilir ve program sorumlularına 1941-1944 sürgün kurbanlarının ve akrabalarının fotoğraflarını ve kısa bilgilerini, ayrıca bu üzücü olaylarla ilgili yazı, şiir, fotoğraf, resim gönderebilirler (materyaller 2020 yılı boyunca kabul edilecektir).

Her sene düzenlenen ve klasik hâle gelen “Kendi Kalbinde Alevi Yak” uygulaması da bu sene Kovid-19 dolayısıyla ancak online formatta yapılabildi. 18 Mayıs Saat 21.00’de sürgün kurbanlarının anısına Kırım’ın tamamında uygulamaya katılanlar evlerinin pencerelerinde mum yaktılar.

Kırım Cumhuriyeti’nin resmî ve dinî yetkilileri de halka hitaben açıklamalarda bulundular. Kırım Cumhuriyeti Başkanı **Sergey Aksönov** Facebook’ta şöyle bir açıklama yayımladı: “Bugün, sürgün kurbanlarını anma günüdür. Bu gün, milliyetlerine bakılmaksızın tüm Kırımlıları birleştirmektedir. Halkların sürgününü en büyük suçlardan biri olarak kınıyoruz. Vatanlarına dönemeden hayatlarını kaybedenler için acı duyuyor, bütün sürgün kurbanlarına ve onların yakınlarına derin üzüntülerimizi bildiriyoruz. Bundan sonra da Kırım’ın düşmanlarının sürgün trajedisini nefret ve düşmanlığı arttırmak için kullanmak isteyenlerle son derece sert ve kararlı bir şekilde mücadele edeceğiz. Hatırlatmak isterdim ki, Rusya’da sürgüne gönderilen halkların haklarının iadesine dair kanun, daha 1991’de kabul edilmişti. Yarımadamızın Ukrayna

içerisinde kaldığı sürede ise Kiev böyle bir adımda bulunmadı.

Fotoğraf: Moskovskiy Komsomolets, Kırım

Ancak Kırım’da yarımada halklarının trajedisi hiçbir zaman unutulmadı. 1993’te Kırım Otonom Cumhuriyeti Yüksek Sovyeti, 18 Mayıs’ı Sürgün Kurbanlarını Anma Günü olarak ilan etmişti. Kırım’ın Rusya ile birleşmesinden sonra tarihî adalet, yerini bulmuştu. Devlet Başkanımız Vladimir Vladimiroviç Putin’in 21 Nisan 2014 tarihli “Ermeni, Bulgar, Yunan, İtalyan,

Kırım Tatar ve Alman Halklarının Haklarının İadesi ve Kendilerine Devlet Desteğinin Verilmesi” adlı kararnamesi, devletin bölgedeki millî siyasetinin önemli temeli oldu. Kırım Cumhuriyeti Hükümeti, milliyetler arasında birliğin sağlanmasına yönelik kararname ile cumhuriyet programlarının hayata geçirilmesini öngören çalışmaları devam ettirmektedir. Geçen sene üç kreş olmak üzere sosyal mahiyetteki önemli yapıların inşası tamamlandı. Enerji ve ulaşım alt yapı projeleri hayata geçirildi, vatandaşlara konutlar teslim edildi, özel konut inşa etmek için maddi yardım verildi. Bir yıl içerisinde Kırım halklarının dilinde 36 kitap basıldı. Koronavirüs sorununa rağmen sürgün edilmiş ailelerin konut sorunları ile ilgili önemli sosyal projeler bu sene de hayata geçirilecektir. Geleneksel anma programları bugün özel formatta gerçekleşecektir. Örneğin her sene farklı din ve farklı etnik gruplara mensup binlerce insanı bir araya getiren “Kendi Kalbinde Alevi Yak” programı, online formatta gerçekleşecektir. Suçsuz kurbanlar ve yapılan adaletsizlikle ilgili hatıramız dış şartlara bağlı değildir. Biz sürgün trajedisini hatırlıyoruz ve tekrar edilmesine hiçbir zaman izin vermeyeceğiz.”

Kırım'ı Rusya Federasyonu Parlamentosu'nun alt kanadında temsil eden milletvekili **Ruslan Balbek** de Facebook'ta bir açıklamada bulundu: "Bugün, Kırım Tatar halkının en büyük trajedisinin – 1944 kanunsuz sürgününün – yıldönümüdür. Bu kararın çok dar bir çevre tarafından alındığını gizlemenin anlamı yoktur. Olayı anlamadan ve tüm halkı topluca suçlayarak Kırım Tatarlarının Kırım'dan

SSCB'nin diğer cumhuriyetlerine zorla sürgün edilmesine dair karar çıkartıp onu hayata geçirdiler. O tarihte muhtemelen kimse bizim halkımızdan kaç kişinin Kızıl, daha sonra Sovyet ordusunda kahramanca Faşist işgalcilere karşı savaştığını düşünmedi. O zamanlar bunun önemi de yoktu. Önemli olan yalnızca birkaç kişinin iradesiydi... Bunlar geçmişte kaldı. Kırım'ın Rusya'ya dönüşünden sonra tüm Kırım Tatar halkının hakları iade edildi. Günümüzde devlet, halkımıza muafiyet ve imtiyazların tanınmasını öngören çok sayıda karar tasarısı hazırlamış bulunmaktadır. Bugünle yaşayıp geleceğimizi düşünmeliyiz. Kırım Tatarlarının Rusya'da aydın gelecekleri var! Siyasi baskı kurbanlarını anıyoruz ve geleceğe ve şüphesiz açık geleceğe giden yolu görerek de kafamızı kaldırıyoruz! Ufku olan ve adil bir gelecek!"

"VKontakte" adlı sosyal medyadan açıklamada bulunan başka bir yetkili de Kırım Müftüsü Hacı Emirali Ablaev'dır.

Fotoğraf: Kırım ve Sivastopol Müftülüğü

Kırım Müftüsü şunları dile getirdi: "Uzun bir süre önce Kırım'da yapılan trajedi, şüphesiz büyük bir gaddarlıktır. Ancak yıllar sonra Vatanımıza döndük. Bu trajediyi her sene

hatırlamak gerekmektedir. Bizim büyüklerimiz her zaman bu trajediden bahsetmiştir. Eğer biz bunu bizim çocuklarımıza, onlar torunlarımıza, torunlarımız da kendi çocuklarına anlatmazsa bu olay tabii ki de unutulacaktır. En korkutucu şey ise Allah, "Eğer siz benim sizi tâbi tuttuğum sınavı unutursanız ben onu tekrarlayacağım" diyecektir. Allah korusun. Bu trajediyi unutmamamızın yegâne sebebi de budur. Bugün yapabileceğimiz şey ise hayatını kaybedenler için dua etmektir. Hepimiz ailelerimizi, çocuk ve torunlarımızı toplayarak dua edeceğiz. Bu trajedi hiçbir zaman unutulmasın!"